

Kelenvölgyi Hírhozó

2022. DECEMBER

Kelenvölgyi Polgárok Körének lapja

Októberi ősz

Immáron dér borítja a kertet,
Süvítő szél falevelet kerget.
Csupasz ágon rigó didereg,
Október, te hozod a hideget?
Szinte varázsütésre dermed a táj,
Nincs madáracsicsérgés, ez nekem fáj.
Tél előtt a természet aludni készül,
Sűrű fellegektől az égbolt elsötétül.
Időnként vörös keretben a nap korongja,
A meztelen ágakat hideg eső mossa.
Számptalan élőlény rejtőzik a zord idő elől
Hófelhő készülődik lassan nyugat felől.
Ősz időben gondoljunk bizakodva,
A tél utáni nagyszerű tavaszra!

December elsejével az ősz helyébe lépett a naptár szerinti tél. Aradszkiné Pekár Éva a KPK Őszi tárlatára írott és ott elhangzott versében jeleníti meg ezt az évszakváltást.

Beszámolók novemberi eseményekről

- 1. Megemlékezés a II. világháború kelenvölgyi hőseiről Timkó Ágota

November 10-én megemlékezést tartottunk a II. világháború kelenvölgyi hősi halottairól és áldozatairól. Mint minden évben, idén is a Kelenvölgyi Polgárok Köre szervezte, mert ahogy Török Zsuzsa a KPK elnöke beszédében elmondta, fontosnak tartjuk az emlékezést elődeinkre, immár hagyományt teremtettünk vele, hogy ilyenkor mécseseket gyűjtünk és megkoszorúzzuk a Kelenvölgyi Közösségi Ház falán elhelyezett emléktáblát. Célul tűztük ki, hogy felkutatunk több információt róluk, életükről, személyükről, s majd ezek ismeretében is hajthassunk fejet emlékük előtt.

Gaál Viktor a Kelenvölgyi Általános Iskola intézményvezető helyettese köszöntötte a megjelenteket a megemlékezésen, s az iskola két hetedikes tanulója - Holubek István és Pataki Dániel a világháború korszakát idéző versekkel emlékeztek az elesett katonákra, áldozatokra. Pekár Éva saját versével emlékezett a háború borzalmaira. Ezután Gaál Viktor felkérte Magony János diakónust az ünnepi megemlékezés megtartására. Személyes hangú gondolatait hallgattuk arról, hogy a háború annak a következménye, hogy már sem az emberi, sem az isteni törvények nem fontosak, nem szabnak

gátat az örületnek, ember embernek lesz farkasa, az áldozatok sok esetben teljesen ártatlanok, vétlenek! Ő személyesen is érintett két nagybátyja veszett oda, egyik kint maradt a fronton, nem tudni hol nyugszik, másikat friss házasként, felesége szeme láttára lőtte agyon egy orosz katona mert egyetlen lovát nem akarta, hogy elvigye az udvarukról. Édesanyjuk két fia elvesztését sosem heverte ki. A megemlékezést követően az emléktáblánál Pocsaji Miklós református lelkésszel és az egybegyűltekkal közösen elmondta a Miatyánkot, majd megáldotta az emléktáblát.

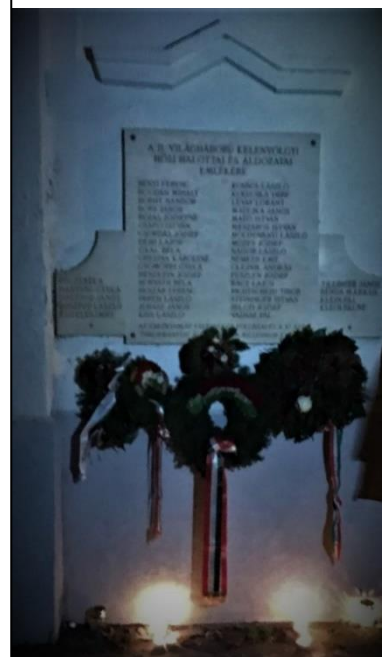
A megjelent szervezetek képviselői, Török Zsuzsa a KPK elnöke, Bába Szilvia önkormányzati területi képviselő, Ponczók István a KKH nevében, a tanulók Gaál Viktor vezetésével az Általános Iskola képviseletében elhelyezték az emlékezés koszorúit, a megjelent kelenvölgyi lakosok pedig meggyújtották mécseseiket az emléktábla előtt.

Fontos, szép hagyomány ez Kelenvölgyben, amelyet ápolni kell.

Aradszkiné Pekár Éva: Háború

Apám, kinek Voronyezsnél megsemmisült az ezrede,
Csupán 28 bajtársával együtt ő is túlélte!
Eltorzult agyú emberek szüleménye a háború,
Kapzsiság, hatalmi cél miatt lesz az élet sanyarú.
Ártatlanok vérén keresztül kívánják mindezt elérni!
Igazságot, békét kár is remélni!
Milliók és milliók halnak meg oktanul,
Kíméletlen, aljas, borzalmas a háború.
Tisztában kell lenni a történelemmel,
És nem szabad rá legyinteni.
Hiszen lásd, az abszolút hatalom már ismétli!
A hősöknek hála, hogy élhetünk szabad hazában!
Őrizzük a békét, mert az embernek egy élete van, és az drága!

2. Őszi ruhavásár -

Török Zsuzsa

A tavaszi ruhavásár tapasztalatai alapján most is pénteken, november 11-én tartottuk a ruhák gyűjtését. Folyamatosan érkeztek az emberek és hozták a ruhákat, cipőket és játékokat. A Szociális és Családsegítő csoport szorgos aktivistái pedig szorgalmasan hajtogatták, csoportosították azokat. Márton nap lévén egy kis gyermek csoport lepett meg bennünket énekekkel mondókával és mi sem engedjük el őket ajándék nélkül.

Szombaton reggel már nyitásra megérkeztek az első érdeklődők, vásárlók és beindult a keresés és a kiválasztott ruhák próbája. Egész nap nagy volt az érdeklődés, s örömeinkre a régi vevők mellett újak is jöttek és találtak számukra megfelelő portékákat. A vásár végén megmaradt ruhákat, cipőket, játékokat zsákba csomagoltuk és most is a „Nem adom fel” alapítványnak adtuk tovább.

A bevételből pedig az Idősek teadélutánjait fogjuk továbbra is finanszírozni.

Köszönet a KPK Szociális és Családsegítő csoport tagjainak kitartó munkájáért és köszönet mindazoknak, akik elhozták hozzánk az általuk már nem használt, de még használható dolgaikat.

3. Erzsébet, Katalin Bál -

Pintericsné Gulyás Zsuzsanna

November 19-én tartottuk a vacsoraestünket, melynek apropója Jolán, Erzsébet és Katalin nevű hölgyek névnapi ünneplése volt. Sajnos ezek a nevek lassan kihalnak, mivel a mai furcsa világban nem „modernekek”.

Szeretettel köszöntöttük az ünnepelteket egy-egy szál tulipánnal a KPK nevében, valamint az Aradszki házaspár által hozott rózsacsokrokkal. Külön köszönet Pekár Éva vers felolvasásáért melyet saját maga írt ez alkalomra.

Nagy örömünkre sokan jelentkeztek a vacsora estre. Göndör Zsuzsinak jól össze kellett

szednie magát, hogy mindenki meglegedésére legyen az ülésrend.

A finom, ízletes vacsorát Kovács István és Ági készítette szép tálalással. A menü lecsós

sertésszelet tarhonyával és csokis kókuszos édesség volt. Köszönet nekik a sok fáradozásért.

Pántya Gábor játszott a különböző stílusú zenéket, amivel szerintem mindenki megtalálhatta a kedvére valót. A táncparkett mindig megtelt, jobbnál jobb táncosokkal.

Két vállalkozó pár Dreisziger Andi és Jakab Árpai, valamint Dreisziger Gyuri és párja Kovács

Laci nyertek egy-egy üveg pezsgőt, mivel ők tudtak úgy táncolni, hogy a közöttük lévő nagy

pettyes labda nem esett le. Sokat neveltünk a mozgásukon, ez igazán felvidította az estet.

Sok tombola nyereménytárgyat sorsoltunk ki, ebben mindenki lelhetett benne örömét, bánatát. A 100 forintos egységárú jegyekkel nem lehet nagy dolgokat nyerni, ám a hangulat miatt nem maradhat el a sorsolás! Magam részéről azért szoktam 20-30 darabot venni, hogy ezzel a csekély összeggel is szeretném támogatni a Kelenvölgyi Polgárok Körét.

Köszönet a sok szervezésért és megvalósításért az összes közreműködőnek.

Aradszkiné Pekár Éva:

Alkalmi rímfaragvány

Erzsébet, Katalin most nem fáj semmi,
Jó emésztés, jó vacsora és szabad enni.

A mai este csupán a tiétek,
Szeretet, tisztelet övezi lényeteket.

Erzsi, Kati most nektek szól a zene,
Veletek járja a táncot a parkett ördöge!

Zsike, Kátyja, Zsóka,

Most jöhet a móka.

Köszöntsük őket, az ilyen nevű nőket!

Legyen hát szívből jövő gratuláció,
Puszi, ölelés és egyéb szituáció!

Isten éltesse e név viselőit,

És ki meghallgatott: mindenkit!

Jolán név számomra igen kedves,

E név hallatán szemem mindig nedves.

Ez volt keresztneved édesanyám,

Melynek jelentése „jó leány”.

Szeretettel köszöntöm e név viselőit,

Isten éltesse a körünkben lévő minden

Jolit!

A rímfaragó végül csak azt kívánja,

Minden névnapnak ezután legyen „bálja”!

4. Adventi kézműves készülődés –

Nagyné Szabó Kinga

Advent előtti vasárnap, november 20-án a KPK-ban is elkezdődött a készülődés az Ünnepre.

Adventi koszorú és gyertya készítésre gyűltek össze kicsik és nagyok, anyukák, nagymamák, gyerekek és unokák. Koszorú alapokat a Református Imaház is rendelkezésre bocsátott, illetve mindenki hozta a saját koszorúját, díszeit, melyet együtt használtak fel a szebbnél szebb koszorúk készítéséhez. Ezután kezdődött a

gyertyakészítés, mely során gyertyaviaszba, hideg vízbe, ismét gyertyaviaszba és hideg vízbe mártogattuk a kanócot mindaddig, míg kellő vastagságú lett a gyertya. Ezt a „körtáncot” a viaszos és a vizes vödörök körül jártuk. Aki megéhezett, megsomjazott, az lilahagymás zsíros kenyérrrel és meleg teával olthatta éhségét és szomját. Ez a vidám program is hagyománnyá kezd válni a KPK életében.

5. Helytörténeti klubnap –

Tábori József

A kelenvölgyi óvodai, iskolai oktatás kezdeti körülményei

Sokáig kerestük a Sturdik Mikivel -Takács Sanyi bevonásával is - az igazságot a kelenvölgyi palaiskola építése és megszűnése vonatkozásában.

Két cikket készített elő még a Miki pontosítás céljából, ezek a 2021.januári és a 2021. februári Hírhozóban megjelentek.

Sajnos Miki már nem élhette meg, amikor előkerült a Palaiskoláról egy fénykép a Budafokon őrzött – 1950 előtti kelenvölgyi archívumból. A kép egykor a mai Egér út (vagy idősebbeknek a régi játszótér) helyén állt Pala/Barakk iskolát ábrázolja. Bősze Jóska írásából tudjuk, hogy a kivitelezésben a nagyapja, Fodor József is részt vett. Reméljük, hogy családi archívumából még érdekes információk kerülnek elő.

Többeket meglephet az utca elnevezése. Az idők során a mai Bazsalikom utca volt Bajcsy-Zsilinszky út, Nádor utca, József főherceg-utca is.

Kelenvölgyi Iskola és Óvoda léte mindig fontos volt a kelenvölgyiek számára. A folyamatos betelepülések és a növekvő gyerekszám miatt szükségessé vált a helyi óvodai elhelyezési lehetőség és az iskolai oktatás megteremtése.

Az 1900-as évek elején Kelenvölgyben nem volt semmiféle infrastruktúra, annak hiánya nemcsak a közlekedést nehezítette, hanem még a minimális higiéniai feltételek sem voltak meg. A fővárosi iskolák elzárkóztak tífuszveszély miatt a kelenvölgyi gyerekek fogadásától, és a helyi infrastruktúra kiépítését sürgették.

Az óvoda kezdetben bérelt helyiségekben került kialakításra. Első helye (?) 1932-től a Nádor utcai Fodor házban - ez ma a Bazsalikom utca 56. alatti épület, egykori régi Patika, majd Rendőrségi Körzeti iroda - volt a háború után, a csatolt anyag szerint.

A háború után, 1950-es években már a Gépész utca 24. alatt volt az óvoda, az új Kecskeméti utcai óvoda felépítéséig és 1964-ben történt átadásáig.

Korosztályom egy része járt a Gépész utcai óvodába. Magam is 1950-ben három napot töltöttem ott. Az épület ma is létezik.

1926. márc. 6.

1929. aug. 24.

— A kelenvölgyi óvodatelek ügye. Kosza Imre iskolaigazgató a kelenvölgyi előjárásról segítségével a kelenvölgyi ház-helyrendezés során elismertette Kelenvölgynek egy óvodai telkre vonatkozó jogát. Most a község képviselőtestülete is kimondotta, hogy a juttatandó óvodatelekre reflektál s annak árát kifizeti. A kelenvölgyiek a virágzó telep modernizálásáért folytatott küzdelme újabb diadalként könyvelheti el azt a határozatot, amely ép úgy bizonyítja Kelenvölgynek a haladásához való jogának az elismerését, mint Budafok képviselőtestületének a kelenvölgyi jogokkal szemben való megértését.

— Óvodát és napközi otthont szeretnének a Téglá-utca környékének lakói. Hozzánk küldött panaszos levelekben elmondták, hogy e vidéken 120, kizárólag szegény családból származó gyermek van, akik — mivel szüleik dolgozni járnak — egész nap felügyelet nélkül csavarognak. Amint a Téglá-utcai írják, helyiség volna elég a téglagyári épületekben, csak az óvoda és a napközi otthon megszervezése adna munkát a városnak. Ez a munka igazán áldásos eredményeket hozna.

Az épület sokat tudna mesélni nemcsak az egykori óvodásokról, hanem a falai között és a kertjében megőrkötött egykori filmes jelenetekről, történésekről.

1932. febr. 20.

1932. febr. 27.

Néhasem hallott angol és német nyelvű botanikusok üzenetével. Ezeknek köze a pestisbajjal szembeni védekezésnek. A kelenvölgyi óvoda vége megkezdte működését. Furcsa körülmények között van szükség a vége felé meginduló kezdetnek. Ezekig tartott, míg a város megtelepedés híreit hallották s amikor minden rendben jött, várakoztak az óvodát. Keményhangra lelejtésekre mentek a szülői Budafokról a kultúrakommissziónak, hogy helyi adófelvétel véget és állásfoglalást várják. A város az volt, hogy nem lehetett. Ekkor az óvoda kezdődött a Kelenvölgybe betelepítéssel. A városi tanács elhatározta, hogy az óvodát a városi tanács kezeli. A városi tanács elhatározta, hogy az óvodát a városi tanács kezeli. A városi tanács elhatározta, hogy az óvodát a városi tanács kezeli.

A kelenvölgyi állami óvoda

amely a 12 év előtti lakosság körében megszűnt, helyén új óvodát építenek. Ezzel 110 gyermek iratkozhat be az óvodába. Helyén, szerdán, pénteken a fiúk, kedden, csütörtökön, szombaton a lányok járnak. Milyen hírrel örültek, hogy a megújított óvoda szeptember 1-én kezdte meg működését. Így azóta a megújított óvodában teremtett szülői érdeklődés is a szívet ütő maradt.

Kelenvölgyben mindig probléma volt helyben az iskolai kapacitás biztosítása (talán még ma is igaz) a jelentkező igényekhez képest.

Kezdetben a kelenvölgyiek Budafokra vagy Budapestre (Kelenföldre) jártak iskolába, ahonnan a már említett tifuszveszély miatt kitiltásra kerültek. Kényszerhelyzet alakult ki. Feltehetően, Kelenvölgyben az oktatás bérelt ingatlanban indult 1907(?)környékén az egykori Szilágyi/Gépész utca 27.alatti Fodor házban, az épület még ma is megvan.

Árulkodnak az utcai homlokzat stukkói. 1909-re elkészült a Barakk/Palaiskola a patak mellett a József Főherceg utcában. Természetesen a Szilágyi/Gépész utcai épület egy teremmel továbbra is az oktatás rendelkezésére állt. Gyökeres változást hozott az 1942-ben megépült új iskola. Azonban nem sokáig, mert az 1950-es években ismét tanteremhiány mutatkozott, ezért többen jártunk (ezen sorok írója is) a Pártházba “tanulni”. Örökre megőrizzük Bösze néni “emlékét” (persze mi se voltunk angyalok).

Az új iskola folyamatosan bővült fejlődött. Sorsa az iskola történetének krónikájában nyomon követhető.

Végül egy személyes visszaemlékezés Martincsák Béláné, Hertlein Ilonától:

„Amire én emlékszem: A Gépész utcában volt az Óvoda, szemben a Református Imaházzal. Lujza néni volt az óvónő már akkor is és a Borda néni volt a dada. Ez az épület még ma is áll. Az általános iskola első osztályát a Pártházban (ma KPK) kezdtük. A gondnok a Bösze házaspár volt.

Többször rendeztek bált az Április 4. Gépgyár sporttelepén, ahol télen korcsolyázni lehetett a tenispályán. Mivel a sportklubban kártya engedély volt, az öregek és fiatalok oda jártak szórakozni. Az éttermet Gödörnek hívtuk, itt élő zene is volt. Mészáros néni remek ételeket készített, sokan kedvelték a helyet. Arra már nem emlékszem mikor égett le.”

(Kaptam 2022. 03.08)

Talán már elmondhatjuk, hogy össze tudjuk rakni a kelenvölgyi oktatási/nevelési intézmények kialakulásának körülményeit, helyszíneinek változását, fejlődését. Azonban nem tudjuk még, hol, mikor meddig folyt a tanítás/nevelés az egyes helyeken. A palaiskola épülete a légi felvételek tanúsága szerint 1944. áprilisiban még megvolt.

Korántsem tudjuk azonban végig követni az abban résztvevő nevelők, tanítók, tanárok, óvónők, dadusok hosszú sorát, pedig sok személyes emléket őrzünk. Talán egyszer összejön, ha többen úgy akarjuk.

Felhasznált források:

Sturdik Miklós: Kelenvölgy emlékkönyve A mi iskolánk fejezete

Sturdik Miklós – Tábori József: Kelenvölgy az otthonunk A Fodor család Kelenvölgyben fejezete

☀ Tervezett programok

dec 02.	pé	18:30	Retro tánc
dec. 04.	vas	15:30	Zenei séta a Mikulással
dec.10.	szo	19:00 -21:00	MIKULÁS est kocsonyával és forralt-borral
dec. 14.	sze	14:00	Idősek karácsonya (KKH-ban)
dec.16.	pé	18:30	Retro tánc
dec.17.	szo	16.00-21:00	KPK Elő Karácsony - családi fenyőfás ünnep
dec. 24 - 26.	szo-hé		Karácsony
dec.31	szo	20.00-04.00	Szilveszteri bál

MEGHÍVÓ

Sok szeretettel hívunk benneteket **december 10-i** "Kocsonyás, forralt boros Mikulás estünkre" a Kelenvölgyi Polgárok Körének székházába
1116. Alabástrom u.9. 19 órára.

A részvétel előzetes jelentkezéshez kötött. Jelentkezni december 5-ig lehet a terület felelősöknél telefonon vagy emailben.

MEGHÍVÓ

A Kelenvölgyi Polgárok Köre, a KPK Női kórusának szervezésében szeretettel meghívja Önt és kedves családtagjait a 2022. december 17-én du. 4 órakor kezdődő karácsonyi batyus teadélutánra. Helyszín: KPK Székház Bp.11.ker. Alabástrom utca 9.

Program:

- gyertya gyújtás
- a női kórus karácsonyi műsora
- gyerekek műsora
- ajándékozás

Az ajándékozás menete:

aki ajándékot szeretne kapni, az hozzon magával egy kis szerény ajándékot (szépen becsomagolva), és sorszám ellenében tombolaszerűen kisorsoljuk.

Luigi konyhája Cserveny Lajos rovata

Közeleg a karácsony, a pulyka szezon. Szenteste általában egybesült pulyka volt a főétel. Most egy ínycséget ajánlok nektek.

Göngyölt gesztenyés pulykamell

Hozzávalók:

60 dkg krumplipüré, szokásos módon elkészítve

50 dkg pulykamell

10 dkg gesztenye

1 dl pezsgő

Só, bors ízlés szerint

10 dkg aszalt szilva

A szilvás krémhez:

10 g vaj

10 dkg aszalt szilva

1 ek cukor

1 dl pezsgő

Ha nem készen vesszük a gesztenye masszát, akkor egy edénybe szórjuk a héj nélküli gesztenyét, és 1 dl pezsgővel 10 percig pároljuk fedő alatt, majd egy villa segítségével szétnyomkodjuk. A megtisztított pulykamelleket sózzuk, borsozzuk, majd kiklopfoljuk. A hússzeleteken elrendezgetjük a gesztenyés pépet és az apró darabra vágott aszalt szilvákat, majd szorosan feltekerjük, és hústüvel összefogjuk. Egy tepsibe helyezük a töltött pulykamelleket, lelocsoljuk egy kevés pezsgővel, és letakarva 180 fokon 60 percig, majd fedő nélkül még 10-15 percig sütjük. Közben elkészítjük a szilvás krémet. Egy edényben vaját hevítünk, majd hozzáadjuk a feldarabolt aszalt szilvát, a cukrot és 1 dl pezsgőt. 10-15 percig főzzük, majd botmixerrel leturmixoljuk. Ha mindennel elkészültünk, karikákra vágjuk a pulykát (ne felejtsük el kiszedni a hústüket), majd a krumplipürével és a szilvás szósszal tálaljuk.

Kelenvölgyi szervezetek honlapjai:

<https://hu-hu.facebook.com/kelenvolgyikozossegihaz/>

<https://ujbuda.hu/tags/kelenvolgyi-kozossegi-haz-es-konyvtar>

<https://kelensuli.hu>

www.kelenvolgyormezeiovi.ujbuda.hu/kelenvolgyi-ovoda-telephely/kapcsolat

<https://www.kelensc.hu>

<https://www.kelenvolgyitemplom.net>

<https://www.szentszabina.hu>

<https://www.facebook.com/af.kv.refegyhas>

Felelős kiadó: KPK vezetősége.

Székhely: 1116 Budapest, Alabástrom utca 9.

Szerkeszti: Dérné Mátrai Katalin e-mail: derne.kati@gmail.com

Kelenvölgyi Polgárok Körének adószáma: 19676205-1-43

KPK elnöke: Bukovainé Török Zsuzsa Tel: 30 469 1656

www.kepok.hu

e-mail: kepokiroda18@gmail.com